

Polska w Europie – łacina w szkole

Uprzejmie informujemy, że Rada Polskiej Akademii Umiejętności na posiedzeniu w dniu 24. 05. 2011 zdecydowanie poparła starania Katedry Filologii Klasycznej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu o wprowadzenie do gimnazjów i liceów polskich nauki języka łacińskiego przynajmniej w zakresie, w jakim naucza się go dziś w Europie Zachodniej.

Poniżej zamieszczamy pismo dra Rafała Toczko oraz bardziej szczegółowy opis problemu, przygotowany przez Katedrę Filologii Klasycznej UMK.

prof. dr hab. Jerzy Wyrozumski
Sekretarz Generalny PAU

Szanowni Państwo,

Ośmielam się pisać do Państwa w sprawie ważnej i pilnej, a mianowicie szykowanej przez nas akcji zatytułowanej „Polska w Europie – łacina w szkole”.

Udało się nam zebrać dokładne dane statystyczne z kilku krajów europejskich na temat obecności łaciny w curriculum ucznia i postanowiliśmy rozpocząć starania o wprowadzenie nauki języka łacińskiego do gimnazjum.

Akcja rozpocznie się w idy czerwcowe (13 czerwca) na [facebook.com](https://www.facebook.com), oraz na portalu petycje.pl. Tam każdy będzie mógł wyrazić swoje poparcie. Chcemy wykorzystać obecność

w tym czasie w mediach tematyki edukacyjnej oraz zbliżającą się prezydencję Polski w Unii Europejskiej.

Będziemy zaszczytzeni, jeśli ktoś z Państwa zechce włączyć się w naszą akcję, zachwyceni, jeśli zgodzą się Państwo być jednymi z sygnatariuszy petycji do Ministerstwa Edukacji Narodowej. Serdecznie proszę o kontakt w tej sprawie.

Z wyrazami szacunku,
Rafał Toczko
Katedra Filologii Klasycznej UMK
Fundacja Traditio Europae
raftocz@umk.pl

IDEA AKCJI „POLSKA W EUROPIE – ŁACINA W SZKOLE”

Na naszych oczach łacina znika z polskich szkół, a są tacy, którzy chcą, aby zniknęła również z matur. Nasza akcja ma na celu wykazanie Rządzącym, że ich obowiązkiem jest zapewnienie młodemu Polakom równych szans edukacyjnych w stosunku do ich europejskich rówieśników.

Mamy nadzieję wykazać również, że istnieje wielkie grono osób, którym obecność łaciny w polskich szkołach nie jest obojętna.

Postulujemy, aby:

1. Gimnazjaliści w Polsce mogli uczyć się języka łacińskiego.
2. Uczniowie liceów mogli już w pierwszej klasie podjąć naukę języka łacińskiego.
3. Zachowano maturę z języka łacińskiego zarówno na poziomie podstawowym, jak i rozszerzonym.

Dlaczego?

Według danych MEN, łaciny w Polsce uczy się 0% gimnazjalistów i 3,8% licealistów, co daje 1,5% uczniów szkół średnich ogólnokształcących¹ (III i IV etap edukacyjny). Według naszych szacunków, w większości szkół nauka łaciny trwa rok lub 5 semestrów w wymiarze 1 lub 2 godzin tygodniowo.

Skoro zaś jesteśmy członkiem Unii Europejskiej, a zadaniem naszych szkół jest wykształcenie młodych Polaków i Europejczyków, spójrzmy, jaka jest sytuacja łaciny w innych krajach Unii Europejskiej?

Dla przykładu²:

- W Niemczech co trzeci gimnazjalista uczy się łaciny przez 4 lata, a co piąty przez lat 6; w sumie ponad 30% uczniów szkół średnich ogólnokształcących (w wieku 12–18 lat) ma zajęcia z łaciny w dużym wymiarze godzin, począwszy od 12 roku życia.

- W Austrii młodzież uczy się łaciny od 11 roku życia, wybierając 6-, 4- lub 2-letni kurs, i stanowi w sumie 34% uczniów szkół średnich ogólnokształcących.
- We Włoszech języka łacińskiego uczy się 39,8% wszystkich uczniów (jest to najwyższy wynik na świecie), z czego większość w Liceo Classico przez 5 lat w wymiarze ponad 4 godziny w tygodniu, zaczynając już w wieku 12–13 lat.
- We Francji w gimnazjach (college'ach) łaciny uczy się 20% młodzieży, w liceach 6%.
- W Belgii (Flandria) łacinę w różnych wariantach wybiera w sumie 21% uczniów od 12 do 17 roku życia; najdłuższy cykl trwa 5 lat, najkrótszy 2 lata.
- W Holandii w 2005 roku – ostatnie dokładne dane – do egzaminu maturalnego z języka łacińskiego przystąpiło 21% uczennic i 19% uczniów szkół ogólnokształcących (VWO). Należy zakładać, że na wcześniejszych etapach uczy się ich więcej.

Szacując ostrożnie, ok. 20% jedenasto-/trzynastoletnich Europejczyków uczących się w szkołach ponadpodstawowych ogólnokształcących (III etap edukacyjny) poznaje język łaciński i kulturę antyczną w dużym wymiarze godzin. W Polsce w gimnazjum (III etap edukacyjny) łaciny uczy się 0% młodych ludzi.

Nowa „Podstawa programowa” dla liceów (IV etap edukacyjny), która wchodzi w życie za dwa lata, przesuwając na drugą klasę pierwsze lekcje łaciny w Polsce i daje możliwość nauki jedynie na poziomie rozszerzonym. Takie rozwiązanie usunie ostatecznie łacinę z CV Polaka. Mówimy o uczniach w wieku 16–17 lat, którzy w perspektywie dwóch lat mają maturę. Nie będą oni chętnie wybierali przedmiotu w wymiarze 4 godzin w tygodniu, jak zaplanowało to MEN, w momencie, gdy uczniowie absorbują przede wszystkim przygotowania do egzaminu dojrzałości.

Prosimy więc Ministerstwo, aby doprowadziło do wyrównania szans naszych uczniów w zakresie edukacji dla Europejczyków podstawowej, bo język łaciński i kultura Greków i Rzymian stanowią jedną z niewielu płaszczyzn łączących systemy edukacyjne w wielu europejskich krajach.

(ciąg dalszy – str. 3)

¹ W statystykach dla Polski i innych krajów nie bierzemy pod uwagę szkolnictwa zawodowego, technicznego i artystycznego.

² Podajemy statystyki z krajów, których dane udało się znaleźć na stronach odpowiednich ministerstw i urzędów statystycznych.

(ciąg dalszy ze str. 2)

Argumenty:

1. Łacina pomaga w nauce innych języków i dlatego powinna być wprowadzona jak najwcześniej.
2. Łacina zapoznaje uczniów z kulturą europejską i daje im płaszczyznę porozumienia z rówieśnikami z krajów UE.
3. Łacina i kultura antyczna wprowadzają w język używany w wielu gałęziach nauki, pomagają odczytywać teksty współczesnych nauk społecznych i przyrodniczych, jak również teksty literackie.
4. Łacina, nazywana „matematyką języków”, uczy logicznego myślenia.
5. Nauka łaciny może stanowić model rozwijania pasji naukowej młodych ludzi, której podstawowym wyznacznikiem jest bezinteresowność poznawcza.
6. Łacina uczy otwartości na inną kulturę i tolerancji.
7. Argument praktyczny: każdego roku kilkadziesiąt tysięcy absolwentów polskich szkół ponadgimnazjalnych podejmuje studia na uczelniach wyższych w krajach zachodnich, gdzie na wielu kierunkach humanistycznych wymagane jest zdanie osobnego egzaminu z łaciny.

Jak wprowadzić łacinę do gimnazjum?

Proponujemy dwa rozwiązania:

1. Język łaciński wprowadzony zostaje we wszystkich gimnazjach jako drugi język obcy do wyboru.
2. Wprowadzenie w wybranych gimnazjach języka łacińskiego jako trzeciego języka obcego. Proponujemy, aby MEN ogłosiło konkurs dla szkół, chętnych do wdrożenia nauki języka łacińskiego jako trzeciego języka obcego. Jesteśmy gotowi pomóc MEN w zorganizowaniu takiego konkursu. Jego zwycięzcy otrzymaliby pulę pieniędzy na organizację nauczania języka łacińskiego w swoich szkołach. Można oczywiście ograniczyć liczbę beneficjentów takiego konkursu, co spowoduje, że budżet państwa poniesie jedynie minimalne koszty.

Przygotowali:

Rafał Toczko, Barbara Bibik, Damian Jasiński

Wydarzenia

Prof. Roman Kuźniar w Kawiarni Naukowej

Kolejnym gościem Kawiarni Naukowej Polskiej Akademii Umiejętności i „Dziennika Polskiego” będzie prof. Roman Kuźniar z Instytutu Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego.

Prof. Kuźniar jest absolwentem Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego. W 1981 roku uzyskał stopień doktora, zaś w 1990 doktora habilitowanego nauk humanistycznych. W 2001 uzyskał tytuł profesora. Jest pracownikiem naukowym Instytutu Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego, w 1992 został kierownikiem Zakładu Studiów Strategicznych. W 1995 został członkiem polskiej delegacji do Komisji Praw Człowieka ONZ.

W 1990 rozpoczął pracę w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Był m.in. dyrektorem Departamentu Planowania i Analiz (1992–1994), ministrem pełnomocnym w Stałym Przedstawicielstwie RP przy ONZ w Genewie (1994–1998). W latach 2003–2005 pełnił funkcję dyrektora Akademii Dyplomatycznej MSZ, a przez następne dwa lata był dyrektorem Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych. Po utworzeniu rządu Donalda Tuska został doradcą ministra obrony narodowej Bogdana Klichy. W październiku 2010 roku został powołany na doradcę prezydenta Bronisława Komorowskiego do spraw międzynarodowych.

Krakowianie mieli okazję poznać jego poglądy podczas m.in. spotkań w PAU i Wydawnictwie Literackim. W czasie posiedzenia Komisji Spraw Europejskich PAU przed trzema laty przedstawił wykład pt. „Polska wobec tożsamości międzynarodowej Unii Europejskiej”, zaś w Sali Mehofferowskiej Wydawnictwa Literackiego, wraz z prof. Andrzejem Mianią z UJ, mówił o konfliktach cywilizacyjnych – o erozji, jakiej poddawana jest cywilizacja Zachodu, oraz zagrożeniach zewnętrznych, na jakie jest narażona.

W poniedziałek, 13 czerwca br. o godz. 18.15 w Dużej Auli PAU prof. Roman Kuźniar przedstawi wykład pt. „Polska wobec Europy i świata po kryzysie 2008”.

MARIAN NOWY

Zapraszamy na posiedzenia, które odbędą się w gmachu PAU przy ul. Sławkowskiej 17 w Krakowie

Informacje na temat posiedzeń i konferencji można znaleźć na stronie internetowej PAU (www.pau.krakow.pl)

09.06.2011, godz. 17.30, Mała Aula

Posiedzenie naukowe Komisji Historii Sztuki PAU

Dr Wojciech Walanus, *Figura Matki Boskiej z Dzieciątkiem w Muzeum Zamkowym w Malborku i zaginione retabulum z Diebuszyc / Diedersdorf w Nowej Marchii. Ze studiów nad oddziaływaniem Hansa Leinbergera*

10.06.2011, godz. 13.15, Mała Aula

Posiedzenie naukowe Komisji Kultury Słowian PAU

Dr hab. Aleksandra Borowiec, *Le chateau de virginité Juraja Slovinca jako projekt świata wewnętrznego kobiety konsekrowanej*

13.06.2011, godz. 11.00, Mała Aula

Posiedzenie naukowe Wydziału II Historyczno-Filozoficznego PAU

Prof. Andrzej Mączyński, *200 lat austriackiego kodeksu cywilnego z perspektywy polskiej*

14.06.2011, godz. 11.15, Mała Aula

Posiedzenie naukowe Komisji Prehistorii Karpat PAU

Mgr Paweł Jarosz, *Stan źródeł archeologicznych z III tys. przed Chr. w prawym dorzeczu górnego Dniestru*

15.06.2011, godz. 16.15, Mała Aula

Posiedzenie naukowe Komisji Historii Nauki PAU

Prof. Romuald Schild, *Polskie badania archeologiczne epoki kamienia w Afryce Północno-Wschodniej*

16.06.2011, godz. 15.15, Mała Aula

Posiedzenie naukowe Komisji PAU „Fides et Ratio”

Ks. prof. Michał Heller, *Program filozoficzny Józefa Życińskiego*

16.06.2011, godz. 15.00, sala 26

Posiedzenie naukowe Komisji PAU do Badań Diaspory Polskiej
Dr Tomasz Makowski, *Współpraca Biblioteki Narodowej z instytucjami polonijnymi*

17.06.2011, godz. 11.00, Mała Aula

Posiedzenie naukowe Wydziału I Filologicznego PAU

Prof. Stanisław Stabryła, *Horacy i rzymska kultura literacka*

17.06.2011,

Na szlakach życia i nauki – Andrzej Pelczar (1937–2010)

Otwarcie wystawy:

godz. 14.30, sala wystawowa Archiwum Nauki PAN i PAU

Sesja naukowa:

godz. 15.30, Duża Aula PAU

17–18.06.2011, sala 24

Sesja naukowa Komisji Kultury Słowian PAU

Chrześcijaństwo wobec problemów współczesnego świata